

Program funkcjonowania Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy
na lata 2020 – 2024 z uwzględnieniem rozwoju instytucji jej organizacji i wykorzystania
istniejącej infrastruktury.

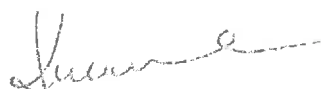
I. Wizja działalności muzeum wraz z wykorzystaniem infrastruktury istniejącej.

Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy posiada prawie stuletnią historię. Okres funkcjonowania muzeum przepełniony był burzliwymi i często dramatycznymi wydarzeniami wynikającymi z zawilej historii Polski i Świata w XX wieku, oraz gorących i pełnych nadziei lat początku XXI wieku. Zawsze działalność muzeum, jego trwanie i związek z rzeczywistością przynosiły społeczeństwu miasta i regionu poczucie silnego związku z regionem i przynależnością do społeczności państwa polskiego i Europy. Przez dziesięciolecia muzeum wpisywało się w wieloaspektowe potrzeby naszej społeczności. Wypełniało istotną rolę w kształtowaniu świadomości wielu pokoleń bydgoszczan.

Przed nami trzecie dziesięciolecie XXI wieku. Sytuacja społeczna ulega diametralnej zmianie. Oczekiwania społeczne ulegają przemianom, wymuszając zmianę funkcjonowania takich instytucji jak Muzeum Okręgowe. Jest to jedyna tego typu instytucja w mieście, mogąca mieć olbrzymi wpływ na kształtowanie obrazu współczesności. Wielki potencjał naukowy, ludzki, wraz z wyjątkowymi zbiorami oraz kolekcją sztuki dawnej i współczesnej są podstawą do stworzenia nowoczesnego muzeum otwartego na potrzeby pojawiających się lat trzydziestych XXI wieku.

Mając na uwadze dotychczasowe dokonania muzeum, jego historię należy dążyć do stworzenia instytucji będącej miejscem dynamicznym, zdolnym do zmian i reagującym na zmienność współczesności. Należy dążyć do zbudowania szerokiej interdyscyplinarności muzeum i jego prezentacji wystawienniczych oraz realizacji naukowych. Otwartość i rzeczywista zmienność musi stworzyć publiczność, która zdobędzie zaufanie do instytucji. Zaufanie budowane na poczuciu tworzenia zjawisk ważnych, istotnych dla dnia dzisiejszego w kontekście układów i zdarzeń historycznych.

Ważnym, a może najważniejszym czynnikiem istotnym dla funkcjonowania muzeum jest kolekcja sztuki i zbiory dotyczące szeroko pojętej historii. Od historii miasta, jej społecznych aspektów w kontekście dziejów Polski i świata po najdrobniejsze dzieje jednostek oraz zdarzeń wynikających z następstw politycznych i obyczajowych. Kolekcja i zbiory to priorytet, umożliwiając one budowanie relacji pomiędzy muzeum i społeczeństwem. To one, świadectwo dziejów i współczesności zbliżają widza do samego siebie, otwierają drogę do budowania wrażliwości i samoświadomości w obrębie swoistego miejsca, w którym spełnia się życie całych społeczeństw. Szczegółowe badania historii miejsca w oparciu o artefakty, ślady, pisma, archiwalia powinno stwarzać warunki do prezentowania widzom ważnych przejawów wspólnego życia, tworzenia coraz to nowych wartości, mając na uwadze wagę zdarzeń przemijających. Efektem i konsekwencją badań musi być tworzenie wystaw ukazujących, otwierających nowe spojrzenie na rzeczywistość postrzegania najistotniejszych dla człowieka wartości, ich znaczenia w przestrzeni funkcjonowania kulturowego. Jednak, aby wystawy, wydarzenia miały współczesny sens muszą być odpowiednio realizowane tak, aby ująć cały zakres badanego problemu. I w tym momencie pojawia się pojęcie wystawy

hybrydowej oraz wielowarstwowej. Aby dojść, lub dojrzeć do takiego myślenia konieczne przeorganizowanie całej struktury muzealnej.

Myśląc o przyszłości Muzeum, należy podjąć trudne decyzje skończenia z erą dotychczasowej stagnacji i monotonii prezentowanych przedsięwzięć wystawienniczych. Zmieniające się otoczenie wynikające z upływu czasu, przemiany społeczno – technologiczne wymuszają całkowicie inne podejście do budowania i kształtowania programu merytorycznego. Należy umożliwić, sprowokować powstanie innych, nowych dróg dotarcia do społeczeństwa. Konieczne jest zmiana sposobu podania wartości muzeum, a co za tym idzie także odbioru. Zbytne wyniesienie w programie i działaniach muzeum miejsc na warsztaty, rozmnażanie, placów zabaw nie doprowadziło w ostatnich latach i nie doprowadzi obecnie do zbliżenia historii, sztuki, wartości naukowych z życiem naszego społeczeństwa. Istniejący dotychczasowy związek jest tylko pozorny i powierzchowny. Muzeum musi być w ciągłym procesie twórczym, obojętnie czy dotyczy to sztuki, historii, archeologii czy innej działalności. Wszystko, co znajduje się w muzeum, włącznie z jego wartością naukową wymaga bycia żywym zjawiskiem. Nie można dopuścić do sytuacji, kiedy wartości muzealne wraz z całymi zbiorami stają się przestarzałe. Artefakty i zjawiska z przeszłości muszą stać się ważnym wyznacznikiem teraźniejszości i przyszłości. Forum dyskusji i zmian. Forum zauważania dnia dzisiejszego i przeszłego. Funkcją muzeum musi stać się przyszłość.

Zamierzam w procesie kształtowania Muzeum zastosować rozwiązania kompleksowe, obejmujące wszystkie obszary działalności muzeum. Najważniejsze wartości, które posiada bydgoskie muzeum to zbiory i kolekcja sztuki oraz wysoka wartość pracowników. Podstawą rozwoju muzeum są bezapelacyjnie jego pracownicy merytoryczni oraz administracyjno-techniczni. Tylko w oparciu o ich umiejętności, doświadczenie i wiedzę będę budował nową jakość instytucji. Pierwszym i najważniejszym zadaniem będzie ustanowienie strategii muzeum na przynajmniej dziesięć następnych lat. Każdy pracownik muzeum, zgodnie ze swoją wiedzą będzie musiał mieć swój wkład w budowę strategii. Wspólnie opracujemy dokumentu określające minusy i plusy w funkcjonowaniu muzeum na dzień dzisiejszy. Postaramy się razem określić pozytywne i negatywne strony działalności tak, tak aby na ich podstawie wypracować strategię określającą kierunki rozwoju i koniecznych zmian. Wspólnie należy przyrzeć się wszystkim dokumentom wewnętrznym, ustalić zakres problematycznych przestrzeni, który pozwoli nam rozwiązać istniejące trudności i niedociągnięcia organizacyjne i merytoryczne. Działanie te będą podstawą budowania nowego programu, systemu działania i w konsekwencji wypracowania nowoczesnego muzeum. Wszyscy pracownicy muszą czuć się odpowiedzialni za kształtowanie nowej jakości instytucji.

Muszę bardzo mocno podkreślić znaczenie pracowników merytorycznych. Muzeum i jego dyrektor muszą wykorzystać potencjał naukowy i intelektualny swoich pracowników. Powinni oni mieć szansę na podnoszenie swoich kwalifikacji uczestnicząc w konferencjach i wizytach studyjnych w podobnych placówkach w Polsce i za granicą. Muszą oni mieć swobodę w prowadzeniu i prezentowaniu swoich badań, opracowań oraz realizacji wydarzeń wystawienniczych. Chciałbym, aby z całym swoim dorobkiem wspólnie ze mną potrafili unieść zadania związane z nową jakością muzealnej działalności. Chciałbym skłonić współpracowników do budowania istoty muzeum, którą powinna być równowaga. Budowania programu, którego język przeszłości będzie wyznacznikiem współczesności. Programu, w którym zaistnieje interakcja przeszłości z przyszłością. Nie ma współczesności, przyszłości bez historii. Wzajemne relacje pomiędzy nimi są jedną z podstaw określenia wizji muzeum na

przyszłość. Dlatego ważne jest zrozumienie idei działań, badań, wystaw wielowarstwowych i hybrydowych. Liczę na zaangażowanie i pracowników w kształtowanie nowej jakości. Będę wspierał każde odważne, niekonwencjonalne działania, badania i prezentacje. Wszystkim powinno zależeć na budowie muzeum rozpoznawalnego w Polsce i na świecie.

Muzeum bydgoskie jest muzeum wielowydziałowym. Zajmuję się badaniem, gromadzeniem i upublicznianiem zabytków, artefaktów materialnych i niematerialnych. Muzeum to jest funkcją istnienia społeczeństw, grup i nacji. Jest podstawa budowania tożsamości miasta w oparciu o przeszłość będącą w korelacji ze współczesnością. Kolejnym zadaniem to skupienie się na kształtowaniu tożsamości miasta i regionu poprzez ukazywanie elementów ją budujących. Wiąże to się z popularyzacją istotnych dla miasta miejsc, wydarzeń, zjawisk i osobowości wpływających na jego tożsamość. Jedną z dróg prowadząca to celu jest realizacja wydawnictw, filmów, gier, warsztatów i oczywiście wielowarstwowych wystaw w oparciu o wyniki prowadzonych badań. Dotyczy wszystkich przejawów życia i działalności mieszkańców miasta oraz regionu. Przestrzeń badań i poszukiwań to obejmuje historię techniki, rzemiosła, wojskowości, polityki, kultury, sztuki wraz z doskonałą architekturą secesyjną.

1. Należy przyjrzeć się strukturze organizacyjnej muzeum i doprowadzić do zmian tak, aby poszczególne działy muzeum nie stanowiły odrębnych jednostek. Konieczne doprowadzenie do ścisłej współpracy poszczególnych komórek merytorycznych muzeum. Proces przemodelowania struktury powinien, a właściwie musi spowodować pracę i badania oparte na szerokim widzeniu podejmowanych problemów. Jedność instytucji, jako organizmu budującego nowy, ciekawy i interesujący, a zarazem prowokacyjny dla widza przekaz ma być początkiem polemiki widza z muzeum. Współczesność wymaga od nas podjęcia dyskursu. Restrukturyzacja muzeum ma spowodować bardziej efektywne, bardziej atrakcyjne dla widza przedsięwzięcia. Optymalne wykorzystanie zasobów infrastruktury, kolekcji, zbiorów oraz realizujących zadania pracowników stanie się przyczynkiem do wzrostu znaczenia tej szacownej placówki kultury.
2. Ulec diametralnej zmianie powinna struktura działów merytorycznych tak, aby zgodnie z tym, co napisałem na początku mojego programu, instytucja działała kompleksowo i wielowątkowo. Działy merytoryczne są rozdrobnione, ich działalność w zasadzie ogranicza się wyłącznie do własnego zakresu. Badania naukowe i działalność wystawiennicza muszą prowadzić nową metodologię funkcjonowania. Chodzi mi w szczególności o budowanie działań, prac naukowych i wystaw hybrydowych. Podstawowymi zadaniami muzeum jest gromadzenie, opracowywanie naukowe i realizowanie wystaw. Muzeum powinno wytworzyć atmosferę szczególnego zaufania, aby zachęcić społeczeństwo Bydgoszczy i nie tylko do podjęcia współpracy z muzeum w celu przekazywania w formie darowizn lub depozytów artefaktów dotyczących szeroko pojętej historii i kultury. Taka forma współpracy z mieszkańcami powinna być uzupełnieniem nabywania zabytków i dzieł w drodze kupna.
3. Istniejąca biblioteka powiązana z czytelnią, musi stać się ośrodkiem umożliwiającym korzystanie z materiałów archiwalnych, zbiorów w formie elektronicznej. Należy

Kunde str. 6

stworzyć warunki do prowadzenia badań i kwerendy nad zbiorami muzeum na potrzeby naukowców i studentów zajmujących się problemami związanymi z posiadanymi przez muzeum zbiorami. Czytelnia musi być wyposażona w zespoły komputerowe umożliwiające dostęp do archiwaliów i zbiorów muzealnych. Dobrze byłoby umiejscowienie w sąsiadujących przestrzeniach Gdańskiej 4 księgarni artystyczno-naukowej. Zespół Działu Biblioteki powinien podjąć zadanie organizatora dyskusji i spotkań artystyczno – naukowych z przeznaczeniem dla szeroko pojętej publiczności, oraz organizacji konferencji. Konieczne jest bezwarunkowe współdziałanie zespołu edukacji z zespołem zajmującym się biblioteką, czytelnia i księgarnią.

4. Bez wątplenia należy przeorganizować zasady konstruowania wystaw stałych. Obecne są zbyt statyczne, nierozwojowe, nie pozwalają z otwartością postrzegać działalność muzeum i prezentowaną problematykę. Chciałbym przeistoczyć stałe prezentacje w zjawiska ukazujące przedstawianą problematykę w kontekście wszelkich zdarzeń dotyczących określonego zakresu zjawisk. Najlepszym rozwiązaniem będzie układ hybrydowy, ujmujący wielowątkowość i kontrastowość prezentacji. Istotnym celem jest ukazanie w szerokiej perspektywie problemu, ujęcie go w przestrzeni czasowej. Takie konstruowanie wystaw przybliży istotę i historię do dnia dzisiejszego. Stworzy szansę pełniejszego odbioru prezentowanych wątków historii i kultury. Tak jak pisałem wcześniej, zmiany te spowodują zbliżenie działalności muzeum z widzem przy jednoczesnym pełniejszym zrozumieniu historii oraz związanych z nią problemów. Odniesienie, nawet odległych zdarzeń do wymiaru współczesności umożliwi odsłanianie procesu dziejowego, co spowoduje z kolei większe zainteresowanie opracowywanymi i prezentowanymi problemami. Chciałbym zachęcić pracowników całego Działu poświęconego Leonowi Wyczółkowskiemu do stworzenia bardziej nowoczesnego układu, bardziej aktywnego i interaktywnego zjawiska ukazującego jednego z najwspanialszych polskich artystów. Patron Muzeum Bydgoskiego, dzisiaj w dobie nieustającej zmienności musi zasługiwać na współczesność swoich dzieł, swoich dokonań nie tylko artystycznych.
5. Podobna, jak wyżej opisana zasada budowania wystaw, musi być podstawą konstruowania wystaw czasowych. Bez względu na to, czy są to wystawy obejmujące swoim zasięgiem sztukę, historię, rzemiosło muszą odnosić się do kontekstu czasu mu właściwego i czasu współczesnego. Budowa wystaw, scenariusz musi uwzględnić wszelkie możliwe artefakty, obiekty powiązane ideowo z prezentowanym problemem. Każda prezentacja, wystawa i działanie musi być powiązane z realizacją około wystawowych działań. Do nich zaliczam, wykłady i spotkania z twórcami, naukowcami, teoretykami sztuki, spotkania filmowe i literackie oraz warsztaty. Działanie te muszą odnosić się bezpośrednio, kompleksowo do badanego i prezentowanego problemu.
6. Ważną dla muzeum jest kwestia Exploseum – DAG Fabrik Bromberg Z tego, co się orientuję, tylko część terenu i obiektów właściwej fabryki jest udostępniona oraz badana. Wyjątkowość tego miejsca, związana z nim historia może i powinna stać się absolutną perłą miasta Bydgoszczy. Nie może jednak w zachowawczy sposób pozostawić tej przestrzeni. Ukazanie tego zjawiska w pełnym kontekście czasów, wydarzeń i następstw jest koniecznością. Ten wyjątkowy oddział muzeum powinien

powiększyć tereny swojego obiektu o miejsca związane z działalnością fabryki, a będące obecnie w stanie permanentnej ruiny. Miejsce to, ma być świadectwem czasu oraz ukazać obraz ówczesnej myśli i technologii. Przy współpracy z innymi muzeami, osobami prywatnymi można rozbudowywać ekspozycję wewnętrzną i zewnętrzną o elementy techniki wojennej – uzbrojenia oraz technologii, co w konsekwencji pozwoli zbudować muzeum techniki i nauki u których podstaw zawsze leży technika wojenna. Powiązanie tych działań z elementami sztuki wykorzystującej technologię, naukę stworzy pełny obraz działalności człowieka. Wówczas muzeum będzie pełnym obrazem historii społeczeństwa Europy w kontekście rozwoju miasta, regionu i Polski.

7. Muzeum posiada pokaźny zbiór wydawnictw, w tym płyt oraz urządzeń odtwarzających muzykę. Na jego podstawie utworzony został Dział Muzyczny. Muzyka, to bardzo ważna strona życia artystycznego, integralna część sztuki i kultury. Istniejący potencjał powinien być szerzej prezentowany i opracowywany. Jest w tej przestrzeni wiele miejsca do podjęcia współpracy z Akademią Muzyczną w Bydgoszczy. Zakres współpracy może być bardzo szeroki, tym bardziej, że chciałbym powołać do życia Dział Muzyki i Dźwięku, w tym eksperymentalnego. Dział ten może być nie tylko silnym ośrodkiem badawczym, ale także siłą napędową pozostałych działań muzealnych.
8. Historia Medycyny i Farmacji. Powstały dział jest stosunkowo młodą komórką muzeum. W powiązaniu z Collegium Medicum, środowiskiem aptekarskim i medycznym Dział ten może stać się wiodącą jednostką ukazującą historię i profilaktykę zdrowotną mieszkańców Bydgoszczy i regionu. Przy właściwym zagospodarowaniu, ciekawej i żywej aranżacji ukážemy społeczeństwu przebytą drogę technologii farmaceutycznej i rozwoju świadomości zdrowotnej. Ważnym i godnym zainteresowania jest podjęcie współpracy z Muzeum Brudu. Wzajemne zależności pomiędzy stanem higieny osobistej, a czynnikami rozwijającymi stany chorobowe wytyczą nam ścieżkę rozwoju farmacji na przestrzeni dziejów.
9. Istotnym elementem przeprowadzenia zmian w muzeum jest również reorganizacja Działu Promocji i Edukacji. Zamiast obecnie istniejącego proponuję utworzenie Działu Edukacji oraz Działu Promocji, Pozyskiwania Funduszy i Partnerów Strategicznych. Jest to nazwa robocza, ale określająca obszar działania. Ten ostatni powinien być najistotniejszą komórką muzealną kształtującą obraz Muzeum w oczach potencjalnych widzów i gości instytucji. Powinien być machiną budującą szczególnie zaufanie społeczeństwa do muzeum. Ilość osób pracujących w tym dziale musi przekładać się na zwiększenie rozpoznawalności dokonań muzeum oraz posiadanej kolekcji i zbiorów w przestrzeni kulturalnej Polski i Europy. Idealnym stanem będzie zauważane rozpoznanie wartości muzeum w skali globalnej. Do zakresy jego zadań wchodzić ma nie tylko sama promocja, ale w dużej mierze działania mające na celu pozyskiwanie funduszy z różnych źródeł oraz nawiązywanie kontaktów z ewentualnymi partnerami wspomagającymi działalność muzeum użyczeniami sprzętu, w tym multimedialnego, narzędzi itp. Pozyskanie tego typu partnerów ułatwia prace przy organizacji wystaw wymagających wysokiej klasy elektronikę, czy urządzenia projekcyjne niebędące w posiadaniu muzeum.

Skumul str. 8

Dział Promocji przy współpracy z pozostałymi działami musi poprowadzić prace związane z całkowitą zmianą strony internetowej tak, aby dostosować ją do wymogów współczesnej technologii i oczekiwań odbiorców i partnerów muzeum. Zintensyfikować powinno się działania w ramach innych platform internetowych jak np. facebook, instagram, youtube i inne podobnie działające strony.

Działalność promocyjna powinna rozszerzyć ofertę reklamującą działalność muzeum o profesjonalną produkcję wszelkiego rodzaju gadżetów związanych z samym muzeum jak i historią miasta i jego kultury. Muszą być na tyle atrakcyjne pod względem projektowym, merytorycznym, aby stwarzały u gości potrzebę ich posiadania ze względu na ich walor estetyczno-poznawczy. Ważnym elementem promocji jest także produkowanie wydawnictw związanych z działalnością instytucji, historią miasta materialną, niematerialną i intelektualną przybliżająca w otwartej formule znaczące zjawiska i postacie. Taką samą rolę promującą miasto, jego historię i kulturę spełniać powinny wszelkiego rodzaju gry planszowe i komputerowe. Jest to pole do współpracy z Uniwersytetami, towarzystwami naukowymi, artystami, stowarzyszeniami twórczymi i naukowymi oraz związkami wyznaniowymi.

W działalności promocyjnej jest także miejsce do współpracy z mieszkańcami Bydgoszczy, wykorzystując ich potencjał osobistej pamięci, historii i aktywności kulturowej.

Jednym z celów promocyjnych powinno być stworzenie muzeum wirtualnego jako formy poznawczej, zachęcającej do uczestnictwa społeczeństwa w działaniach muzeum.

Zintensyfikowana powinna współpraca z mediami polskimi i europejskimi. Dla realizacji tego celu musi być spełniony jeden podstawowy warunek jaki jest organizacja niestandardowych odważnych i ważnych jakościowo badań i wystaw.

10. Nowo powstały Dział Edukacji powinien skupić się na zadaniach związanych głównie z realizowanymi w przestrzeniach wystawami i wydarzeniami oraz badaniami. Przeznaczenie prawie 900 metrów kwadratowych na Centrum Edukacji nie jest konieczne. Wystarczy bardziej ograniczona powierzchnia. Tym bardziej, że edukacja powinna dotyczyć bieżącego programu, bardziej dynamicznie realizować swoje zadania. Wielkość przestrzeni przeznaczonej na edukację, jak wskazują postacie świata muzealnego i galeryjnego świata, nie przekładają się na jakość postrzegania muzeum jako takiego. Analiza prowadzonych warsztatów i zadań edukacyjnych pozwoli określić właściwe parametry zajęć i kierunek działania dla przyszłości.
11. Analizie należy poddać działalność Działu Inwentaryzacji Zbiorów, powołując na jego miejsce Dział Inwentaryzacji, Archiwizacji i Dokumentacji Zbiorów wraz z określeniem nowych zadań. Powinny one obejmować także problemy związane z materiałami archiwalnymi i szeroko pojętą dokumentacją. Nowy dział powinien prowadzić zadania nie tylko opieki inwentaryzacyjnej, ale również przygotowania kompleksowego zbiorów, archiwaliów do prowadzenia badań, udostępniania w formie elektronicznej, produkcji wystaw, przygotowania do realizacji prac konserwatorskich, konferencji, wykładów, spotkań oraz wypożyczeń innym instytucjom muzealnym i galeryjnym.

Kucum

str. 9

12. Przeprowadzić należy restrukturyzację działów administracyjno - technicznych oraz ochrony muzeum. Przeprowadzenie jej przyczyni się do zmniejszenia wydatków na utrzymanie podnajmowanych przestrzeni oraz na zwiększenie i bardziej właściwe zabezpieczenie zbiorów muzeum oraz przestrzeni wystawienniczych i administracyjnych. Konieczne jest zainicjowanie budowy systemu ochrony zbiorów, budynków i wystaw w oparciu o nowoczesne systemy elektroniczne. Rozważyć należy powołanie komórki zajmującej się techniczną obsługą wystaw i wydarzeń. Zrealizowanie restrukturyzacji pozwoli także na poprawienie standardów produkcji technicznej wystaw i funkcjonowania administracji, przy zmniejszeniu kosztów ogólnych ochrony i administracji.
13. W oparciu o działanie wszystkich merytorycznych komórek muzeum powołany zostanie Ośrodek Badań Nad sztuką Polską, w tym regionu, oraz Polską Sztuką Emigracyjną. Ośrodek prowadzący badania będzie zajmował się również wpływem polskiej sztuki na dokonania europejskie i światowe. Istotne jest wykazanie związków przemian społeczno-politycznych z rozwijającymi się trendami artystycznymi.
14. Bardzo interesująca propozycja jest stworzenie gry do poszukiwań związanych z charakterystyką pracy numizmatyków i archeologów. Gra ma nawiązywać do zadań realizowanych przez Działy Numizmatyki i Archeologii.
15. Utworzenie Studium Badań i Wystaw dla wybranych 10 absolwentów wyższych szkół artystycznych i kierunków historii sztuki pod opieką profesorów i kuratorów zaproszonych przez dyrektora. Przez rok współpracy, prowadzeniu badań, kwerendy uczestnicy studiów przygotowują dwie wystawy obejmującego całą problematykę historyczno-artystyczną, których prezentacja odbędzie się w Bydgoszczy oraz poza granicami Polski.

II. Baza lokalowa i jej przeznaczenie.

1. Istotnym dla funkcjonowania instytucji jest przegląd budynków – bazy lokalowej będącej w dyspozycji muzeum. Należy bezzwłocznie przeanalizować stan posiadania i zastanowić się nad sensownym wykorzystaniem posiadanej bazy. Restrukturyzacja przestrzeni muzealnych pozwoli na właściwe ich wykorzystanie. Ocena tych zasobów, oraz dyskusja o posiadanych przestrzeniach pozwoli podjąć program powodujących zwiększenie ich atrakcyjności. Wydaje mi się, że konieczne jest przemodelowanie ich funkcjonalności, tak aby, spełniły oczekiwania budowy nieszablonowych realizacji. Obiekty wynajmowane od innych podmiotów należy poddać szczególnej uwadze i postawić pytanie czy rzeczywiście są konieczne dla funkcjonowania muzeum. Ponieważ nie mam obecnie możliwości dokładnego przeglądu wszystkich dostępnych przestrzeni muzeum, moje założenia są wyłącznie wstępną propozycją.
2. Program efektywnego wykorzystania bazy lokalowej związany jest z restrukturyzacją działów merytorycznych muzeum, wytyczeniem roli i zadań dla poszczególnych komórek merytorycznych, określenie nowych wartości artystycznych i historycznych dla organizowanych wystaw oraz szeroko pojętych wydarzeń. Program właściwego zagospodarowania przestrzeni jest trudny z powodu dużej liczby małych przestrzeni

składających się na ogólną dość dużą powierzchnię całkowitą muzeum. Powierzchnie potrzebne są przede wszystkim do:

- prezentacji wystaw,
 - prowadzenia badań naukowych
 - prowadzenia prac konserwatorskich zbiorów własnych
 - wydarzeń koncertów, wykładów i spotkań
 - działalności edukacyjnej
 - realizacji zadań związanych z administracją i obsługą finansową
 - zadań związanych z realizacją techniczną wystaw i wydarzeń
 - magazynowania sprzętu multimedialnego, jego oprzyrządowania itd.
- tworzenia magazynów zbiorów o różnym standardzie wyposażenia / np. inne dla sztuki, inne dla archeologii czy fotografii/. Proponuję podjęcie dyskusji nad możliwością utworzenia centralnego magazynu zbiorów muzeum. Powinny się w nim znaleźć wszystkie znajdujące się w dyspozycji zbiory. Pieczę nad nimi sprawować musi odpowiedni zarządca, jakim w moim rozumieniu powinien być Dział Inwentaryzacji, Archiwizacji i Dokumentacji Zbiorów. Utworzenie takiego magazynu zapewni prawidłowe zarządzanie zbiorami, właściwą opiekę i dokumentację, wraz z dokumentacją przemieszczania się wewnątrz muzeum jak i na zewnątrz. Umożliwi także powiększenie przestrzeni wystawienniczych. Wejścia do magazynu, czy też magazynów zbiorów muszą być chronione wysokiej klasy systemem elektronicznym z rejestracją imiennych wejść do jego przestrzeni. Wszystkie magazyny muszą być wyposażone w układy klimatyzacyjno-wilgotnościowe zapewniające odpowiednią temperaturę, wilgotność i jakość powietrza.

Należy rozważyć wspólnie z władzami miasta możliwość budowy magazynu dla muzeum. Może warto zastanowić się nad możliwością zbudowania obiektu przeznaczonego dla wszystkich instytucji kultury w mieście, starając się o pozyskanie środków z funduszy europejskich np. RPO w ramach nowego rozdania 2021-2027. Taki magazyn może być przeznaczony dla miejskich jak i marszałkowskich instytucji.

3. Właściwe wykreślenie przestrzeni z ich funkcjonalnością jest ogromnie trudnym zadaniem. Aby muzeum mogło sprawnie funkcjonować konieczne jest ponowne przeanalizowanie całego potencjału przestrzennego. Z rozwagą należy przeanalizować wszystkie podnajmowane obiekty i zastanowić się nad ich przydatnością na cele muzealne. Jak już wspomniałem wyżej, należy przeanalizować możliwość pozyskania obiektu na cele magazynu zbiorów.
4. Należy poprawić ciągi komunikacyjne wewnątrz obiektów. Niedopuszczalne jest, aby gość zwiedzający przestrzeń, musiał wychodzić na zewnątrz obiektu, aby zwiedzić drugą część ekspozycji w tym samym budynku. Wiąże to się oczywiście z kosztami i utrudnieniami, ale jest konieczne do stworzenia bardzo profesjonalnego muzeum. Muzeum to nie jest dom kultury, należy o tym pamiętać. Zwiedzanie poszczególnych

przestrzeni musi odbywać się bez potrzeby wychodzenia na zewnątrz budynków. Taka sytuacja jest obecnie w obiektach przy ulicy Mennica 2 i 4.

5. Poprawie sytuacji powinny ulec obiekty DAG Fabrik. Ich potencjał jest niewykorzystany, Tak jak pisałem wcześniej do zagospodarowania są przestrzeni znajdujące poza obecnym terenem zwiedzania. Utworzenie szerokiego kanału przepływu wiedzy i wystaw umożliwi potencjalnemu widzowi zwiększenie swojego zainteresowania problemami techniki wojennej, rozwoju nauki oraz przenoszenia efektów badan wojskowych w przestrzeń działań cywilnych. Myślę, że możliwe jest pozyskanie dodatkowych terenów na stworzenie szeroko pojętego muzeum techniki i nauki.
6. Przestrzeń Wyspy Młyńskiej, a szczególnie przestrzenie pomiędzy obiektami Muzeum idealnie nadają się na stworzenie ścieżki-parku rzeźby. W szklanych tunelach stworzonych pomiędzy istniejącymi obiektami budowlanymi muzeum zainstaluję nabywane do kolekcji rzeźby i stworzę szczególne miejsca poznawania oraz interakcji ze sztuką. Dopełnieniem będzie znajdująca się pomiędzy rzeźbami kawiarnia muzyczna podkreślająca klimat miejsca. Ta swoista ścieżka rzeźby może być budowana stopniowo, w miarę pozyskanych środków finansowych i rzeźb.

Nieobjęte zagospodarowaniem przestrzenie poza tunelem, wolne obszary zostaną udostępnione do realizacji rzeźb, interaktywnych instalacji przestrzennych autorstwa twórców krajowych i zagranicznych

III. Współpraca z innymi podmiotami.

1. Ważnym zadaniem musi być zauważalna współpraca ze środowiskami naukowymi, akademickimi i artystycznymi prowadzącymi działalność w Bydgoszczy i regionie. Współpraca ta ma zwiększyć, zintensyfikować permanentne całościowe badania nad dziejami Bydgoszczy w kontekście polskim i światowym. Wyniki tych badań i działań naukowych, artystycznych muszą być powiązane z działalnością środków masowego przekazu, w tym internetu, skutkujących produkcją dokumentalnych materiałów filmowych, wydawnictw i albumów. Do takich podmiotów zaliczam Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Towarzystwo Przyjaciół Miasta Bydgoszczy, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, szczególnie z Katedrą Historii sztuki XX wieku w Europie Środkowej i Wschodniej oraz Collegium Medicu, Muzeum Brudu, Galerię Miejską bwa, Miejskie Centrum Kultury. Współpraca dotyczyć ma badań i realizacji wystaw, oraz ciągów poznawczych jak np. Szlak H2O obejmujący zachowane i nie zachowane szlaki bydgoskiego przemysłu, rzemiosła i wody, wystaw związanych z polską emigracją, dziejów higieny i zdrowia, historii miasta w kontekście dziejów światowych,
2. Do ważniejszych zadań realizowanych przez muzeum, będzie rozwinięcie na szeroką skalę współpracy z zagranicznymi ośrodkami muzealnymi, galeryjnymi oraz z wybitnymi artystami mającymi wpływ na kształtowanie kultury światowej. Między innymi: z Instytutem Mariny Abramović w Nowym Jorku / jestem w posiadaniu adresowanego do mojej żony Doroty i do mnie listu intencyjnego o podjęciu współpracy z nami/, Muzeum Guggenheima w Bilbao, Muzeum Oteizy

Kucum str. 12

w Pampelunie, Instytucjami Muzealnymi i Galeryjnymi miast partnerskich, z przedstawicielstwem Kurdów w Polsce, z fundacją zajmująca się twórczością Ulaya / tu także z żoną posiadamy ustną umowę na przygotowanie wystawy /, z artystami jak, Marcus Luperz, Anselm Kiefer, William Kentridge. Współpraca dotyczyć będzie organizacji wystaw najwybitniejszych przedstawicieli sztuki światowej, ale także prezentacji w w/w muzeach zbiorów muzeum bydgoskiego.

3. Podejmę współpracę z Unesco Chair on Cultural Property Law / Katedra z zakresu prawa ochrony dóbr kultury/ prowadzona przez panią dr Alicję Jagielską-Burduk na Uniwersytecie Opolskim
4. Będę współpracował z następującymi innymi podmiotami:
 - z TIAMSA The International Art. Market Studies Association, stowarzyszeniem badającym rynki sztuki na całym świecie, także w kwestii prawno-porównawczej wraz z aktywnością pozyskiwania zbiorów, współpraca wzmocni obecność Muzeum Okręgowego na arenie międzynarodowej.
5. Podejmę współpracę z Akademiemi Sztuk Pięknych i Uniwersyteckimi Wydziałami Sztuki. Docelowo współpraca ma zaowocować stworzeniem nowej jakości poznawczo – wystawienniczej dotyczącej sztuki młodych rozwijającej się pod ciężarem dorobku kilkuset lat.
6. Kontynuować będę współpracę ze środowiskiem artystycznym Bydgoszczy, szczególnie w celu dokumentowania ich działalności i poszerzania zbiorów. Współpraca rozszerzona będzie na środowisko ogólnopolskie, aby zapewnić bydgoskiej kolekcji ciągłość istnienia odnotowując każdy istotny element polskiej sztuki, a być może i sztuki światowej.
7. Najważniejsze jest podjęcie współpracy z najbardziej otwartymi podmiotami w kulturze europejskiej i światowej: Galeria Krinzing z Wiednia, Muzeum Sztuki w Belgradzie, Muzeum Henie – Ostand w Oslo, Galeria Elmirow w Charkowie, Akademia Sztuki w Tiranie.
8. Należy podjąć współpracę we wszystkich obszarach z Zakładem Wzornictwa UTP w Bydgoszczy. Dotyczy to badań i prac nad wystawą obejmująca projektowanie form przestrzennych i użytkowych oraz graficznych.

Chciałbym utworzyć przy Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego Fundację Muzealną zajmującą pozyskiwaniem środków do prowadzenia działalności naukowej, wystawienniczej, edukacyjnej. Miałyby ona pozyskiwać dla muzeum partnerów skłonnych do współpracy przy tworzeniu nowoczesnego ośrodka kształtującego postawy, promującego aktywny sposób życia i ułatwiającego dostęp do najciekawszych przejawów życia naukowego i artystycznego świata.

Konieczne jest także dokonanie przeglądu znajdującego się w Muzeum zaplecza technicznego i wyposażenia w sprzęt niezbędny do realizacji wystaw i badań. Wraz z zespołem podejmiemy próbę współpracy z producentami odpowiedniego sprzętu w celu pozyskania ich w formie darowizny lub w formie barterowej wymiany usług.

 skw. 13

W obecnych czasach pozyskiwanie sponsorów jest niezwykle trudne, ale wydaje mi się, że pozyskanie ich jako sponsorów tytularnych ułatwiających realizację przedsięwzięć muzealnych będzie możliwe. Jes to też zadanie dla przyszłej fundacji, która ma wspierać muzeum w pozyskiwaniu partnerów i donatorów.

Moim marzeń jest stworzenie muzeum otwartego, nowoczesnego reagującego lub nawet kształtującego trendy kulturowo-historyczne miasta, korzystając z dorobku kultury i nauki miejscowej i światowej.

Anna str. 14

Zaktualizowany ze względu na panującą pandemię program merytoryczny na lata 2020 – 2024.

W latach 2020 – 2024 planuję wydanie publikacji prezentujących zbiory Leona Wyczółkowskiego wraz z opracowaniem naukowym dotyczącym życia i działalności pedagogicznej oraz katalogi zbiorów Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w granicach możliwości finansowych i czasowych. Powinny one być gotowe na jubileusz 100 lecia Muzeum. Na ten sam jubileusz planuję realizację wydawnictwa popularno- naukowego dotyczącego historii Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy i tym samym ukazanie wielkiego wkładu muzeum w rozwój kultury polskiej.

Powstała w wyniku pandemii wyjątkowa sytuacja nie pozwala jednoznacznie określić czas konkretnych działań. Wiele planowanych przedsięwzięć związanych z proponowanymi poniżej artystami i zjawiskami kulturowymi została w innych instytucjach europejskich przeniesiona na późniejsze lata. Wiadomo mi, że przynajmniej o rok. Przeprowadziłem rozmowy z których jasno wynika, że dotrzymanie planowanych terminów będzie niemożliwe.

2020 rok

1. Wystawa na 100 lecie powrotu Bydgoszczy do macierzy- „Pierwszy rok wolności”. Otwarcie ma odbyć się 11 listopada 2020 roku. Wystawa ma być zapisem historii i czasu jej podległego, przemiany i nadziei. Prezentacja ma odnieść się do zmienności czasu i odkrywania przeszłości budującej współczesność Bydgoszczy. Historia i jej artefakty, fotografia i sztuka, życie w nowej rzeczywistości wolnej Bydgoszczy w rodzącej się od nowa Rzeczypospolitej. / krótki będzie czas na jej realizację /, przygotowywana jest obecnie wystawa archeologiczna nawiązująca do 100 lecia powrotu Bydgoszczy do macierzy.
2. Wystawa twórców Kurdystanu, nieistniejącego państwa wielkich marzeń. Współczesny Kurdystan i Jego Wolność. Prezentacja wielowątkowa. Techniki od malarstwa do multimediiów. Wystawa musi być oprawiona działaniami edukacyjnymi, wykładami o sytuacji politycznej, historii i kulturze Kurdów. Uzupełnieniem będą pokazy filmów kurdyjski i dokumentów o wielopaństwowości Kurdów.
3. Wystawy zaplanowane na otwarcie gmachu muzeum przy ulicy Gdańskiej 4, oraz pozostałe wystawy będą musiały być przeorganizowane tak, aby podnieść ich atrakcyjność i znaczenie.

2021 rok.

1. Wystawa i działania około wystawowe oraz badania naukowe nad polską sztuką emigracyjną. Część I:
Wojciech Urlich – artysta posługujący się nowymi środkami wyrazu artystycznego, nowej kultury. Działający w Nowym Yorku, pochodzący z Polski.
2. Modernizacja wystaw czasowych dotyczących Wyczółkowskiego, archeologii i numizmatyki w tym „skarbu bydgoskiego”
3. Rozwinięcie wystaw i badań w DAG – Fabrik wraz z poszerzeniem terenu ekspozycji.

4. Wystawy obiektów Mariny Abramović wraz z realizacją Metody Abramović.
5. Dzieło bydgoskich przemysłowców, a dzisiejszy dzień. Wystawa i film poświęcony dokonaniom ludzi budujących przestrzeń życia Bydgoszczy.
6. Wystawa związana z promocją zbiorów i historii miasta „ Interpretacja historii”. Opowieść ułożona na podstawie zbiorów archeologiczno-historycznych połączona z artystyczną interpretacją realizowana przez wybranych twórców i naukowców z polski i świata. Zadanie realizowane przy współpracy ze związkami twórczymi, naukowymi, muzeami i galeriami działającymi w Europie. Działanie to będzie okazją do promocji historii i kultury naszego miasta w przestrzeni europejskiej.

2022 rok

1. Prace związane z przygotowaniem do szeregu wystaw związanych ze 100 leciem powstania Muzeum Bydgoskiego. Szereg wystaw dotyczących historii muzeum, miasta sztuki i kultury w kontekście uwarunkowań międzynarodowych. Wystawy będą przygotowywane przez rok. Prezentowane będą we wszystkich obiektach muzeum.
2. Wystawa Fotografii Ulaya – jednego z najbardziej awangardowych artystów współczesnego świata, byłego partnera Mariny Abramović. / termin może ulec zmianie/
3. Wystawy fotografii i videoart związane z pokazem Ulaya, powstałe w przestrzeni Bydgoszczy, a nawiązujące do wolności bycia jednostki. Współpraca ze środowiskiem artystów fotografików Bydgoszczy i regionu.
4. My Polacy, My Bydgoszczanie - jacy jesteśmy, kim jesteśmy, gdzie mamy swój dom.
5. Świat chciany, czy wymuszony? Wystawa twórców emigracyjnych związanych z najnowszą emigracją jak i tą z końca II wojny światowej. / w tym bydgoscy twórcy emigracyjni /.

2023 rok

1. Zespół wystaw związanych z 100 rocznicą powstania Muzeum Bydgoskiego. Przewiduję realizację 4 wystaw opartych na zagadnieniach związanych z historią muzeum, miasta, kultury i życia, przemysłu i techniki.
2. Przez cały 2023 rok prowadzone będą wykłady, spotkania, spacerowe prezentacje, dyskusje i rozważania nad historią miasta i jego muzeum.
3. Miłość do domu, miłość do siebie? Współpraca z Islandią, Serbią, Rosją, Norwegią, Grecją i Hiszpanią.

2024 rok

1. Na początku 2024 roku przewiduje realizację wystawy wielowątkowej dotyczącej poszukiwania tożsamości i prawdy opierającej się o wątki historyczne i artystyczne.

 str. 16

2. Tytuł roboczy „Źródła Głodu” Wielowątkowa wystawa i wydawnictwo obejmujące historię, sztukę, film, naukę, technikę i architekturę, jako synonim i obraz ludzkiego „Głodu”

Przedstawione powyżej zadania do 2024 roku mają charakter i tytuły w ramach idei zakładającej ogólne założenia.

Od 2020 roku konieczne będzie przebudowanie każdej wystawy stałej, aby stały się one atrakcyjną formą poznania historii, kultury i sztuki. Wystawy te muszą być skrócone do okresu maksimum 2-3 lat. Dynamika czasu teraźniejszego wyprzedziła czas muzeum. Mam zamiar to odwrócić.

Każda prezentacja i wystawa nawet czasowa posiadać będzie swój program działań około wystawowych. Będą wykłady, pokazy i dyskusje, filmy i spotkania literackie.

Chcę powrócić do realizacji Nowych tendencji w Malarstwie Polskim, ale z kontekstem sztuki i filmu jako całości w kontekście historii Polski.

Może po rozmowach z partnerami Muzeum należy rozważyć powołanie do życia corocznego festiwalu sztuki w oparciu o podjęta współprace a Marina i Ulayem. W tle są możliwości realizacji przedsięwzięć takich jak prezentacja twórczości Luperza, o którym wcześniej wspomniałem, ale i innych wielkich twórców sztuki światowej, nauki oraz projektowania w kontekście historii naszego miasta z wykorzystaniem zbiorów archeologicznych i historycznych.

Wacław Kuczma , 7 lipca 2020 roku